

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֻמְשַׁת הַמֹּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת מְצוֹרַע

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת מְצַרְעַ

וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. וְאֵת תְּהִיָּה תוֹרַת
הַמְצַרְעַ בְּיוֹם מְתַהַרְתּוֹ וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח,
(איוב יט) גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרָב כִּי חָמָה עֲזוֹנוֹת חָרָב
לְמַעַן תִּדְרְעוּן שְׂדוּן. שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתוּב. כִּמְהָ יֵשׁ
לְבַנֵּי אָדָם לְשָׁמַר אֶת דְּרָכֵיהֶם וּלְפַחַד מִלְּפָנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא יִסְמוּ מִדְּרָךְ כְּשָׂרָה, וְלֹא
לְעֵבֵר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה וְלֹא תִשָּׁבַח מִמֶּנּוּ.

שְׂכָל מִי שְׂלֵא לֹאמַד תוֹרָה וְלֹא מִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, נְזוּף
הוּא מִתְקַדֵּשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְחוּק הוּא מִמֶּנּוּ,
וְלֹא שׂוֹרָה עִמּוֹ שְׂכִינָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים שְׂהוֹלְכִים
עִמּוֹ, מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוֹד, אֲלָא שְׂמִכְרִיזִים
לְפָנָיו וְאוֹמְרִים: הִסְתַּלְקוּ מִסְכִּיב לְפָלוּנִי, שְׂלֵא
חֹשֶׁשׁ עַל כְּבוֹד רַבּוֹנּוּ. אוּי לוֹ! שְׂחַרֵּי עֲזוּבוֹ אוֹתוֹ
עֲלִיזוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים, אִין לוֹ חֶלֶק בְּדָרְךָ תַּחֲיִים.

וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּרַת רַבּוֹנּוֹ וְלֹאמַד תוֹרָה,
כִּמְהָ שּׁוֹמְרִים מְזַמְּנִים כְּנִגְדּוֹ לְשָׁמַר
אוֹתוֹ, וְשְׂכִינָה שׂוֹרָה עֲלָיו, וּבְלָם מְכַרִּיזִים לְפָנָיו

וְאוֹמְרִים: תָּנּוּ כְבוֹד לְדִיוְקָן הַמְּלֶךְ. תָּנּוּ כְבוֹד לְבֵן
הַמְּלֶךְ. שְׁמוֹר הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרִי
חֲלָקוּ!

בֹּא רֵאֵה, בְּלִשׁוֹן הָרַע שֶׁאָמַר הַנְּחָשׁ לְאִשָּׁה, גֵּרָם
לְאִשָּׁה וּלְאָדָם לְגֹזֵר עֲלֵיהֶם מִיָּתֵהּ וְעַל כָּל
הָעוֹלָם. בְּלִשׁוֹן הָרַע כְּתוּב, (תהלים נו) וּלְשׁוֹנָם חָרָב
חֲדָה. מִשׁוֹם כֶּךָ, גִּזְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרָב, מִפְּנֵי לִשׁוֹן
הָרַע. כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרָב. מֵהוּ כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת
חָרָב? זוֹ חָרָב לֵה'. שֶׁשְּׁנִינּוּ, יֵשׁ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
חָרָב שְׁפָה הוּא דָן אֶת הָרָשָׁעִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב, (ישעיה
לד) חָרָב לֵה' מְלֹאָה דָם. (דברים לב) וְחָרָבִי תֹאכַל בָּשָׂר.
וּמִשׁוֹם כֶּךָ גִּזְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרָב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת
חָרָב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׁדוּן, שְׁדִין כְּתוּב, כִּדִּי שֶׁתִּדְעוּ
שְׁכָךְ גְּדוּן. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָרָב בְּלִשׁוֹנוֹ, מְזַדְּמֶנֶת לוֹ
חָרָב (גְּדוּן בְּאוֹתָהּ חָרָב) שֶׁמִּשְׁמִידָה הַכֹּל. זֶהוּ שְׁכַתוּב זֹאת
תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְּצַרֵּעַ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (קהלת ט) וּכְבֹאֲפָרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּחַ
כֵּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. תִּפְסוּק תִּזְהַ תִּרִי

נְתַבְאֵר. אֲכַל בַּא רְאִיה, בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא
שׁוֹמְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּרֵצוֹן אֲדוֹנָם, וְהִכְרוּז כָּל
יוֹם קוֹרֵא לְפִנְיָהֶם, וְאִין מִי שְׁמַקְשִׁיב לוֹ, וְאִין מִי
שְׁמַעִיר אֶת רוּחוֹ לְעַבֹדֵת אֲדוֹנוֹ.

בְּשַׁעָה שְׁיוֹרֵד הַלַּיְלָה וְהַשְּׁעָרִים נִסְתָּמִים,
מִתְעוֹרֵר נֶקֶב הַהוֹם רַבָּה, וְכַמָּה
קְבוּצוֹת שֶׁל מְחַכְּלִים נִמְצְאִים בְּעוֹלָם. אִז מִפִּיל
הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאִפְלוּ
עַל כָּל שְׂפָהֶם הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל חַיִּים, וְהֵם
מְשׁוֹמְטִים בְּעוֹלָם וּמוֹדִיעִים לְבְנֵי אָדָם דְּבָרִים,
מֵהֶם כּוֹזְבִים וּמֵהֶם אֱמֵת, וּבְנֵי אָדָם קְשׁוּרִים
בְּשַׁנָּה.

בְּשַׁמְתְּעוֹרְרֵת רוּחַ צְפוֹן וְנִחְלַק הַלַּיְלָה,
הַשְּׁלֵהֶבֶת יוֹצֵאת וּמְכָה תַחַת
בְּנֵי הַתְּרַנְגוּל, וְהוּא קוֹרֵא, וְהַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִכְנָם לְגַן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים. וְאִז הִכְרוּז
יוֹצֵא וְקוֹרֵא, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְעוֹרְרִים
בְּמִשׁוֹתֵיהֶם. אוֹתָם שְׁיִישׁ בָּהֶם הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל חַיִּים,

עוֹמְדִים לְעִבּוֹדַת רְבוֹנָם וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְשִׁבְחוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שָׁבָא הַבְּקָר.

בְּשִׁבָּא הַבְּקָר, (כְּרוּז קוּרָא וְכָל) כָּל הַחִילּוֹת וְהַמַּחֲנוֹת
שֶׁלְמַעֲלָה מִשְׁבָּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. זְהוּ שְׁכָתוּב (אִיּוֹב ל"ח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְר וְגו'.
אִז כִּמְהָ שְׁעָרִים נִפְתָּחִים לְכָל הַצְּדִידִים, וְהַשְּׁעָר
שֶׁל אַבְרָהָם נִפְתָּח לְכַנְּסֵת יִשְׂרָאֵל לְזִמְן אֶת כָּל
בְּנֵי הָעוֹלָם. זְהוּ שְׁכָתוּב וַיִּטַּע אֱשֶׁל בְּבֵאֵר שָׁבַע.

וּמִי שֶׁלֹּא מֵעִיר אֶת רוּחוֹ לְעִבּוֹדַת רְבוֹנָו, (דף נג ע"א)
בְּאִיזָה פָּנִים יַעֲמֵד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ כְּשִׁיתְעוֹרְרוּ
עָלָיו בְּדִין, וַיִּתְּפָסוּ אוֹתוֹ בְּקוֹלָהּ, וְלֹא תִמְצֵא עָלָיו
זְכוּת לְהַנְצִיל? וְאִז כָּתוּב, וּכְצַפְרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּחַ
כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. וְטָרָם שִׁיִּצֵּא אָדָם מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּכִמְהָ דִינִים הוּא נִדוֹן הַנֶּפֶשׁ עִם
הַגּוֹף טָרָם שִׁיפָּרְדוּ זֶה מִזֶּה, וְאִין מִי שִׁישְׁגִּית.

(אֲפֵלוּ) בְּאוֹתוֹ זִמְן שֶׁמִּנְיַעָה שְׁעַת הַהִפְרָדָה, לֹא
יּוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מִן הַגּוֹף עַד שֶׁמִּתְגַּלָּה עָלָיו שְׁכִינָה,
וְהַנֶּפֶשׁ מִתּוֹךְ שִׁמְחָה וְחִבִּיבוּת שֶׁל הַשְּׁכִינָה יּוֹצֵאת

מִן הַגּוֹף בְּנִגְדָה. אִם הוּא צְדִיק, הוּא נִקְשָׁר וְנִדְבַק
 בָּהּ. וְאִם לֹא, הַשְּׂכִינָה הוֹלֶכֶת, וְהִיא נִשְׁאֶרֶת
 וְהוֹלֶכֶת וּמֵתֵאֱפֶלֶת עַל פְּרִדַּת הַגּוֹף. מִשָּׁל אֹמְרִים,
 חֲתוּל לֹא נִפְרָד מֵאֵשׁ, חִדַּד אֶת הַסִּפִּין, וְהוּא יִלְךְ
 אַחֲרָיו.

אַחַר כֵּן נִדוֹנִים שְׁנֵיהֶם עַל יְדֵי דוּמָה. הַגּוֹף נִדוֹן
 בְּקָבֶר עַד שֶׁשָּׁב לְעָפָר, וְהַנְּפֶשׁ בְּאֵשׁ הַגֵּיהֶנֶם
 בְּכַמָּה דִינִים, עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּגְזַר עָלֶיהָ לְקַבֵּל
 עֲנָשׁ. אַחַר שֶׁקִּבְּלָה עֲנָשָׁה וּמִנִּיעַ הַזְּמַן לְהִטָּהֵר, אִז
 עוֹלָה הִיא מֵהַגֵּיהֶנֶם, וּמֵתֵלַבֶּנֶת מִחֲטָאֶיהָ כְּמוֹ בְּרוּל
 שְׂמֵת־לִבָּן בְּאֵשׁ, וְעוֹלִים עִמָּה עַד שֶׁנִּכְנָסֶת לְגַן עֵדֶן
 שְׁלִמְטָה, וְרוֹחֶצֶת שָׁם בְּאוֹתָם מִיּוֹם, וְרוֹחֶצֶת
 בְּבִשְׂמִים שְׁשָׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (שִׁיר ג) מִקְטָרֶת מִר
 וּלְבָנָה. וְעוֹמֶדֶת שָׁם עַד הַזְּמַן שֶׁנִּגְזַר עָלֶיהָ
 לְהִתְרַחֵק מֵהַמָּקוֹם שִׁיּוֹשְׁבִים בּוֹ הַצְּדִיקִים.

וּבְשִׁמְנִיעַ הַזְּמַן לְעֹלוֹת, אִז עוֹלִים עִמָּה בְּרָגָה
 אַחַת בְּרָגָה, עַד שֶׁנִּקְרַבֶּת בְּקֶרְבָּן עַל
 הַמִּזְבֵּחַ. וְהוּ שְׂפָתוֹב זֹאת תִּתְּיָה תוֹרַת הַמִּצְרַע

ביום מִתְּהַרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן, הַכְּהֵן הָעֲלִיּוֹן
 שְׁלֹמֶעֱלָה, הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת שְׁלֹא נִמְאָה כָּל כֹּךְ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, לָזוּ יֵשׁ תִּקְנָה כָּמוֹ כֵּן. וְאִם לֹא, אִזּוּ מְעוֹת
 לֹא יוּכַל לְתַקֵּן וְגו'.

זאת תהיה תורת המצרע. רבי יצחק פתח, וזרח
 השמש וּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. פסוק זה נִתְּבָאָר,
 וּבֵאֲרָנוּ אֹתוֹ עַל נִשְׁמַת הָאָדָם, בְּשַׁעַה שֶׁהִיא
 עוֹמֶדֶת עִם הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִזּוּ וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ.
 וּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּזִמְנֵי שִׁיּוּצֵי בֵּן אָדָם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
 וְנִמְצֵא בְּתִשׁוּבָה, אִזּוּ - אֶל מְקוֹמוֹ שְׂוֹאֵף זִרְחָה הוּא
 שֵׁם, אִם הוּא צַדִּיק, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ
 וְטָהַר, וְאַחַר יֵאָכֵל מִן הַקִּדְשִׁים.

בֵּא רֵאָה, עַל כָּל חַטָּאי הָעוֹלָם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 מִכִּפָּר בְּתִשׁוּבָה, פָּרַט מֵאֹתוֹ לְשׁוֹן הָרַע
 שֶׁמוֹצֵיא שֵׁם רָע עַל חֲבֵרוֹ. וְחֲרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׂכַתוֹב
 זאת תהיה תורת המצרע - זאת היא תורתו של
 מוֹצֵיא שֵׁם רָע. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, כָּל מִי שֶׁמוֹצֵיא
 שֵׁם רָע, מִטְּמְאִים לוֹ אֶת כָּל אֵיבָרָיו וְרֵאוֹי לְסַגְרָה,

משום שאותו דבור רע עולה ומעיר רוח טמאה עליו, והוא נטמא. בא להטמא - מטמאים אותו. בדבור שלמטה מתעורר דבור אחר.

פתח ואמר, (ישעיה א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. מי שהיתה נאמנה לבעלה, הפכה לזונה. מלאאתי משפט. משפט - זה ודאי הקדוש ברוך הוא. צדק - זו כנסת ישראל. ומשום שהעירה דבר אחר, הסתלק ממנה הקדוש ברוך הוא, ושרתה בה רוח של מרצחים. זהו שכתוב ועתה מרצחים. ומה ירושלים הקדושה כן - שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב זאת תהיה תורת המצרע.

רבי יהודה אומר, זאת תהיה ודאי כנגדו להפרע ממנו, של אותו מוציא שם רע. ביום מהרתו והובא אל הכהן, מה בא להשמיענו? משמע, מי שיש לו לשון הרע, תפלתו אינה נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, שחרי עורר עליו רוח טמאה. כיון שחור בתשובה וקבל עליו תשובה, מה

בְּתוֹב? בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן וְגו', וְרָאָה
הַכֹּהֵן וְגו'.

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת. רַבִּי
יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ מְצוּיִים לִפְנֵי רַבִּי
שְׂמַעוֹן. יוֹם אֶחָד אָמַר לוֹ, עֵץ אֲרוֹז הָרִי יְדוּעַ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א' ה) מִן הָאֲרוֹז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, שְׁהָרִי
אוֹתוֹ עֵץ אֲרוֹז לֹא נִשְׂרָשִׁים נְטִיעוֹתָיו אֶלָּא בְּלִבְנוֹן,
וְהָרִי נִתְבָּאֵר. אִיזוֹב לָמָּה? וּמָה הוּא?

פָּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לְמִטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת
טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֲרוֹז וְשְׁנֵי תוֹלְעֵת (דף נג ע"ב) וְאִיזוֹב.
בֹּא רְאֵה, אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנוֹ וּמִשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא שׁוֹרֵה עָלָיו, וְהַשְׂכִּינָה
מִשְׁתַּתְּפֵת עִמּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁאָדָם כָּאֵל לְהַטְמֵא, הַשְׂכִּינָה
מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ, הַקְּדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא מִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ,
וְכָל צַד הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבּוֹנוֹ מְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹרֵה
עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה וְכָל צַד הַטְמֵאָה. אִם כָּאֵל לְהַטְהָר,
מְסִיעִים אוֹתוֹ. אַחַר שֶׁנִּמְטָהר וְחוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, אוֹתוֹ
שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ חוֹזֵר וְשׁוֹרֵה עָלָיו.

בֵּא רְאֵה, כָּתוּב וְלָקַח לַמַּטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת
מְהֵרֹת. כִּיּוֹן שְׁאָמַר שְׁתֵּי צִפְרִים, לֹא יִדְעֵנוּ
שֶׁהֵן חַיּוֹת? אֵלֶּא הֲרֵי פִרְשׁוּתָּהּ, אֲבָל חַיּוֹת, חַיּוֹת
מִמַּשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יחזקאל א) וְאִרְאֵה תְּחִילֹת, כְּנֶגֶד
הַמָּקוֹם שִׁיּוֹנְקִים מִהֶם הִנְבִּיאִים הִנְאָמְנִים. וְעַיֵן
אֶרֶז, הֲרֵי נִתְבָּאֵר. וְשְׁנֵי תוֹלְעֹת, הַצֵּד הָאָדָם שֶׁל
נְבוֹרָה שֶׁהִשְׁתַּתַּף עִמּוֹ כְּרֵאשׁוֹנָה. וְאוֹב, זוּ ו'
קִטְנָה שְׁמִינִיקָה אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוֹם כְּדִ
עַיֵן אֶרֶז וְאוֹב הוֹלְכִים יַחַד, וְעַל כֵּן ו' ו' נִמְצְאוּ
כְּאַחַד, אֶחָד עֲלִיּוֹן וְאַחַד קִטָּן, וְקוֹרְאִים לָהֶם ו'
עֲלִיּוֹנָה, ו' תְּחֵתוֹנָה. וּבְכֵלֶם חוֹזְרִים לְשָׂרוֹת עֲלִיוֹ,
מִשׁוֹם שֶׁהֲרֵי נִמְתַּחַר. כְּנֶגֶד אֵלֶּה לְמַטָּה (מִהֶם) - עַיֵן
אֶרֶז וְאוֹב וְשְׁנֵי תוֹלְעֹת נִמְצְאוּ (בְּשֵׁם) בְּגִדְלָה חַיּוֹ,
וְתִלוּיִים מִהֶעֱלִיּוֹנֹת הַקָּלוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. יִשְׁבוּ
בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה וְהִתְפַּלְלוּ. אַחַר שֶׁסִּימוּ אֶת
הַתְּפִלָּה, קָמוּ וְהִלְכוּ. פֶּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּדַבְרֵי
תוֹרָה וְאָמַר, (מִשְׁלֵי ג) עַיֵן חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ
וְתִמְכִּיָּה מֵאֲשֶׁר. עַיֵן חַיִּים - זוּ הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא עַיֵן

עֲלִיּוֹן גְּדוֹל וְחֹזֵק. תּוֹרָה, לָמָּה נִקְרְאת תּוֹרָה?
 מִשּׁוּם שְׁמוֹרָה וּמִנְגָּלָה אֶת מַה שְּׁחִיָּה סָתוּם וְלֹא
 יְדוּעַ. חַיִּים, שָׁפֵל חַיִּים שְׁלֹמֶעֱלָה נִכְלָלוּ בָּהּ,
 וּמִמֶּנָּה יוֹצְאִים. לְמַחְזִיקִים בָּהּ, אֶת אוֹתָם
 שְׁאוֹחִזִים בָּהּ, שְׁמִי שְׁאוֹחִזוּ בַּתּוֹרָה אוֹחִזוּ בְּכֹל.
 אֲחִיזוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְתִמְכֶּיָּה מֵאֲשֶׁר, מִי זֶה
 תּוֹמְכֶיָּה? אֵלּוּ אוֹתָם שְׁמֵטִילִים מְלֵאֵי לְבַיִם שֶׁל
 תְּלִמְדֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוֹהָ.

וְתִמְכֶיָּה, זֹכֶה שְׁיִצְאוּ מִפְּנֵי נְבִיאִים נְאֻמָּנִים.
 מֵאֲשֶׁר, אֵל תִּקְרֵי מֵאֲשֶׁר אֵלָּא
 מֵרֵאשׁוֹ. אוֹתָם הַתּוֹמְכִים שֶׁל הַתּוֹרָה מֵרֵאשׁוֹ וְעַד
 סוּפוֹ. מֵרֵאשׁוֹ, צַד הָרֵאשׁ שֶׁל הַכֹּל שְׁנִקְרָא רֵאשׁ,
 שְׁכַתּוֹב (שם ה) מֵעוֹלָם נִסְכַּתִּי מֵרֵאשׁ. וְרֵאשׁ זֶה
 חֲכָמָה, שְׁחֵיא הָרֵאשׁ לְכֹל הַגּוֹף, וְהַגּוֹף מִתְפַּשֵּׁט
 בָּהּ עַד הַסִּיּוּם שֶׁל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים וְתִמְכֶיָּה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שיר ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי יֵשׁ. שְׁאוֹתָם שְׁמֵטִילִים
 מְלֵאֵי לְבַיִם שֶׁל תְּלִמְדֵי חֲכָמִים, הֵם תּוֹמְכִים אֶת
 הַתּוֹרָה מֵהָרֵאשׁ עַד סִיּוּם הַגּוֹף, וְכֹל הַתְּאֻמוֹנָה כּוֹ

הַלּוּיָהּ, וְנִתְמַךְ. וְזוֹכָה לְבָנִים שִׁירָאוּ לְנִבְיָאִים
נְאֻמָּנִים.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו
מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא, אֶלֶף קַטְנָה,
לָמָּה? אֵלֶּא כִּי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ אֹתוֹ שִׁקְרָא -
אֹתוֹ שִׁשְׂרׁוּי בַּמִּקְדָּשׁ, וְאִזּוּ זְמַן אֶת מֹשֶׁה כִּמּוֹ
שִׁמּוֹזֵמִין אֹרְחִי. כָּאֵן א' קַטְנָה, שָׁם א' גְּדוּלָּה. אָדָם
שֵׁת אֲנוּשׁ. (אָדָם) זוּ שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

בֵּא וּרְאֵה מַה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, מִי מֵהֶם עֲלִיּוֹן?
אֵלֶּא מֹשֶׁה הוּא הָעֲלִיּוֹן, מֹשֶׁה הוּא שׁוֹשְׁבֵין
הַמֶּלֶךְ, וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵין הַגְּבִירָה. מְשָׁל לְמֶלֶךְ
שֶׁהִיָּתָה לוֹ גְּבִירָה עֲלִיּוֹנָה. מָה עָשָׂה? נָתַן לוֹ
שׁוֹשְׁבֵין לְתַקֵּן אֹתָהּ וּלְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי הַבַּיִת. וְעַל
כֵּן, כְּשֶׁנִּכְנַס הַשׁוֹשְׁבֵין הַזֶּה לְמֶלֶךְ, לֹא נִכְנַס אֵלֶּא
רַק עִם הַגְּבִירָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב כּוֹזֵאת יֵבֵא אַהֲרֹן וְגו'.

מֹשֶׁה הוּא שׁוֹשְׁבֵין הַמֶּלֶךְ, מַשּׁוּם כִּי הוֹדִיעַ
כְּאַחֲרֵי, וְאַחֲרֵי כֵן - וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו. אַהֲרֹן
הוּא שׁוֹשְׁבֵין שֶׁל הַגְּבִירָה, וְכָל דְּבָרָיו הָיוּ לְפָנִים אֶת

הַמְלִיךְ עִם הַמְלִכָּה, וַיִּתְּפִיִּים הַמְלִיךְ עִמָּה. וְעַל כֵּן,
 מִשּׁוּם שֶׁהוּא שׁוֹשְׁבֵינ שְׁלָה, הוּא שָׁם מְדוּרוֹ עִמָּה
 לְתִקּוֹן אֶת הַבַּיִת וּלְעֵינ תְּמִיד בְּדַבְּרֵי הַבַּיִת. וְעַל כֵּן
 הַתְּתִקּוֹן כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, וְנִקְרָא כֵּהֵן גָּדוֹל. מִנֵּינ
 לָנוּ? שְׁפָתוֹב (תהלים קי) אֶתָּה כֵּהֵן לְעוֹלָם עַל דְּבַרְתִּי
 מִלְכֵי צָדֵק.

וּמִשּׁוּם כֵּן, כָּל מֵה שְׁשָׁרִיךְ מִבַּיִת הַמְלִיךְ הוּא
 נוֹטֵל, וַיֵּינ מִי שְׁיִמְחָה בְּיָדוֹ. וְלָכֵן הוּא
 עוֹמֵד לְטַהֵר אֶת כָּל אוֹתָם שְׁנִכְנָסִים לְבַיִת
 הַנְּבִירָה, בְּרֵי שְׁלָא (דף נד ע"א) תִּמְצָא טְמֵאָה בְּאוֹתָם בְּנֵי
 הַחֵיבֵל, וּמִשּׁוּם כֵּן כְּתוּב וְלָקַח לְמַטְהֵר שְׁתֵּי
 צִפְרִים וְגו'.

רַבִּי יְהוֹרָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ב) יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם
 יִשְׁחַק ה' יִלְעַג לָמוֹ. יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק -
 זֶה יִצְחָק שְׁבָא מִצַּד הַיָּיִן, מֵאִיר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְצוֹחֵק,
 וְאַחֵר כֵּן זוֹעֵם וּמְגַרֵּשׁ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם
 יִשְׁחַק, וְלֹא כְּתוּב יוֹשֵׁב שָׁמַיִם. יִשְׁחַק, מֵאִיר
 וְצוֹחֵק. וְעַל כֵּן הַדִּין מֵאִיר וְצוֹחֵק לָהֶם לְרִשְׁעִים.

ואחר כך מה כתוב? אז ידבר אלימו באפו
 ובחרונו יבהלמו. וכך דרכי הרשעים -
 הקדוש פרוץ הוא מאיר להם בעולם הזה, ומאיר
 להם כמו יין שפאיר פראשונה, ואחר כך זועם
 והורג. והקדוש פרוץ הוא מושך את הרשעים, אם
 יחזרו בנגודו - יפה. אם לא - הוא מכלה אותם
 מאותו העולם הבא, ואין להם בו חלק וישמדו
 מהכל. בא להטהר - מסיעים להם, והקדוש פרוץ
 הוא מטהר אותם ומקרב אותם אליו וקורא
 עליהם שלום. זהו שכתוב שלום שלום לרחוק
 ולקרוב וגו'.

ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת
 נדתה וגו'. רבי חייא פתח ואמר, (זכריה יד)
 הנה יום בא לה' וחלק שללך בקרבך. תפסוק תזה
 כך תזה צריך להיות: הנה יום יבא. מה זה הנה
 יום בא? אלא שפבר בא טרם שנגברא העולם,
 והוא היום שבו יעשה דין לרשעים, והוא היום
 שבו יפרע הקדוש פרוץ הוא מאותם שהציקו להם
 לישראל. היום תזה בא ועומד לפני הקדוש פרוץ

הוא, ומבקש ממנו לעשות דין ולכלות עובדי
 פוכבים ומזלות, ונתנת לו רשות, כמו שנאמר (שם)
 ואם פתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו'.

רבי יצחק אומר, שני ימים הם לקדוש פרוך
 הוא, אחד שרוי עמו, ואחד בא לפניו,
 ובאלו עושה הקדוש פרוך הוא קרבות עם הכל.
 וכשבא היום הזה לערך קרב, הוא מזדווג עם
 אותו יום אחר, ונוטל כלי זין על כלי זינו, ועורך
 קרב בכלם, באותם רמים ונמוכים. והו' שכתוב
 (ישעיה ב) כי יום לה' צבאות על כל גאח ורם ועל
 כל נשא ושאפל.

רבי שמעון אומר, ואשה כי יזוב זוב דמה וגו'.
 הינו שכתוב, (שם לד) תרב לה' מלאה דם.
 מלאה דם ודאי, שכתוב כי יזוב זוב דמה ימים
 רבים. בלא עת נדתה, הינו שכתוב (דניאל ט)
 וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו. ששנינו,
 הקדוש פרוך הוא מקדים פרענות לעולם,
 והרשעים מקדימים את הפרענות בחטאייהם

לְבֹא לְעוֹלָם. אוּ כִי תִזְוֵב עַל גְּדֻתָהּ, תִּינֹנִי (ויקרא
 ב') וַיִּסְפְּתִי לַיִּסְרָה אֶתְכֶם. מַה זֶה וַיִּסְפְּתִי
 לַיִּסְרָה? אוּסִיף דִּין עַל דִּין וְאַתֵּן דָּם עַל דָּם
 יוֹתֵר עַל מַה שְּׂיֵשׁ בְּאוֹתָהּ הַחֶרֶב לְה' מְלֵאָה
 דָּם.

כְּתוּב, לֹא אִסַּף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר
 הָאָדָם. מַה זֶה לֹא אִסַּף? אֵלֵּא, לֹא אֶתֵּן
 עוֹד תּוֹסֶפֶת לְאוֹתָהּ חֶרֶב, אֵלֵּא כְּמוֹ שְׂיִכּוֹל הָעוֹלָם
 לְסַבֵּל. וְהִרִי כְּתוּב וַיִּסְפְּתִי? אֵלֵּא כְּתוּב לַיִּסְרָה,
 וְלֹא לְכַלּוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוּב אוּ כִי תִזְוֵב עַל גְּדֻתָהּ.

כָּל יְמֵי זוּב טְמֵאָתָהּ. מַה זֶה כָּל יְמֵי זוּב טְמֵאָתָהּ?
 אֵלֵּא שְׁהַרְשָׁעִים מְטֵמְאִים אֶת עֲצָמָם
 בַּחֲטָאֵיהֶם וּמְטֵמְאִים מְקוֹם אַחֵר, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (במדבר יט) כִּי אֶת מְקוֹדֶשׁ ה' טִמְאָה. וּמְעוֹרְרִים רוּחַ
 טְמֵאָה עֲלֵיהֶם. וְלַעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַעֲבִיר אֶת אוֹתָהּ רוּחַ
 טְמֵאָה מִן הָעוֹלָם, שְׂכָתוּב לֹא יוֹסִיף יָבֹא בָּךְ עוֹד

עָרַל וְשָׂמָא. וְכַתּוּב וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעֲבִיר מִן
הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וְדַאי. (מי שָׂמָא לְהַטְמֵא, מְטַמְּאִים אוֹתוֹ וְדַאי).

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי אֶלְעָזָר. לֵילָה אֶחָד
קָמוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. פָּתַח רַבִּי
אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קחלת ז) בְּיוֹם מוֹזְבָּה הָיָה כְּמוֹב וְגו',
גַּם אֵת זֶה עֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּיוֹם מוֹזְבָּה
הָיָה כְּמוֹב - בְּזִמְנָא שְׁמַרְבָּה הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא חֲסֵד
בְּעוֹלָם צָרִיךְ אָדָם לְלַבֵּת בְּשִׁשְׁוֹקִים וּלְהִרְאֹת לְפָנַי
הַכֹּל, שְׁתַּרְי בְּשִׁמְתַּחִיל מוֹבֵי שֶׁל הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא
בְּעוֹלָם, הוּא שׁוֹרָה בְּכֹל, וּבְכֹל הוּא עוֹשֶׂה מוֹב
וּמְרַבָּה אוֹתוֹ בְּעוֹלָם. וּמִשׁוּם כֵּן יִרְאֶה אָדָם בְּגִלּוֹי
בְּשִׁשְׁוֹקִים, וַיַּעֲשֶׂה מוֹב שְׁשִׁשְׁוֹרָה עָלָיו מוֹב אַחֵר. זֶהוּ
שְׁכַתּוּב (ש) בְּיוֹם מוֹזְבָּה הָיָה כְּמוֹב. הָיָה כְּמוֹב
וְדַאי.

וּבְיוֹם רָעָה רְאִיהָ. לֹא כַתּוּב וּכְיוֹם רָעָה הָיָה בְּרָע,
אֶלָּא בְּיוֹם רָעָה רְאִיהָ. שְׁתַּרְי בְּשִׁעָה שְׁתַּרְיִין
תַּלּוּי בְּעוֹלָם, אֵינן צָרִיךְ לְאָדָם לְהִרְאֹת בְּשׁוּב ^(דף גר)
וּלְלַבֵּת יְחִידֵי בְּעוֹלָם. שְׁתַּרְי בְּשִׁדִּין שְׁרוּי בְּעוֹלָם, ^(ע"ב)

על הכל הוא שורה. ומי שפונע בו ונפנש לפניו, ידון באותו הדין, ואז כתוב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. שחרי משפט הסתלק מצדק, ולא שורים זה עם זה על העולם. ועל כך ראה. ראה והיה שמור, השנח ועין לכל צד והיה יודע שבכלם שרוי הדין, ואל תצא החוצה ואל תראה בשוק, כדי שלא ישרה עליך. מה הטעם? משום שגם את זה לעמת זה עשה האלהים. כמו שבשורה הטוב בעולם, הוא שורה על הכל - כך בשורה הדין בעולם, הוא שורה על הכל, ומי שפונש בו נתפס.

בא ראה, בשדין שרוי בעולם, כמה תרבות תלויות שיוצאות מאותה תרב עליונה, וזקפים ראש ורואים שחרי אותה תרב עליונה היא אדמה, מלאה דם בכל הצדדים, ואז גוזרים גזרות. וכמה מיני תרבות מתעוררים, (אז מתעוררות תרבות, וכמה חקים מתעוררים) כמו שנאמר (שיר ג) איש תרבו על ירכו, וכתוב (יהושע ה) וחרבו שלופה בידו. וכלם מצויים לעשות דין. ומי שפונש בהם גזוק. כתוב (בראשית יט) הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל

חֶסֶדְךָ וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁכָּבַל מְקוֹם שְׁחַדִּין
 שָׂרוּי, כִּכֹּל הוּא שׁוֹרָה, בֵּין בָּעִיר בֵּין בַּמְדָּבָר וּסְבִיב
 הָעִיר.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ה) שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם עַל לְבָבְךָ
 וְגו'. שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה
 אֵת זֶה לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם, מִי
 הוּא הַחֲוֹתֶם? זֶהוּ חוֹתֶם הַטַּבָּעֵת שֶׁל הָאֱמֶת.
 כַּחֲוֹתֶם עַל לְבָבְךָ - זֶהוּ חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין שִׁמְנִיחַ
 אָדָם עַל לְבוֹ. כַּחֲוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ - זוּ יָד כִּתְּחָה
 שִׁמְנִיחַ בְּאוֹתָהּ זְרוּעַ. וּמִיָּהוּ? יִצְחָק. וּכְנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל אוֹמְרָת, שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם. חוֹתֶם הִיָּה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת! מָה זֶה כַּחֲוֹתֶם? כְּאוֹתָן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ
 שִׁמְכִיָּא שֶׁבַח לְכֹל הַגּוֹף. וְעַל כֵּן תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ,
 עַל הַלֵּב, וּבְזֶה נִמְצָא אָדָם שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה.
 כִּי עֲוֹה כְּמִנּוֹת אֶהְבֶּה. מָה זֶה כִּי עֲוֹה כְּמִנּוֹת? אֵלֶּא
 לֹא נִמְצָאת קִשְׁיוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ פִּרְדַּת הַנֶּפֶשׁ
 מִהַגּוֹף בְּשָׂרוֹצִים לְהַפְרֵד. (וְעַל זֶה) כֵּן אֶהְבֶּת כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים,

ומשום כך תפלה של יד נקשרת בזרוע, לקיים את
הכתוב, (שם ב) שמאלו תחת לראשי.

קשה כשאל קנאה. בכל דרגות הגיהנם אין
קשה כמו השאל, שיורד למטה מכלם,
פרט לאותה מדרגה שנקראת אבדון, וזה וזה
השתתפו באחד, וזה קשה לרשעים מהכל. כך
קשה כשאל קנאה, שאין קנאה אלא באהבה,
ומתוך אהבה באה קנאה. ומי שמקנא לאותו
שאהב ביותר, קשה לו להפרד ממנו מאותה
דרגה שנקראת שאל, שהיא קשה מכל דרגות
הגיהנם.

רשפיה רשפי אש שלהבת יה. ומי היא שלהבת
יה? זו אש שיוצאת מתוך שופר, כלולה
מרוח ומים. ומתוך אותה השלהבת בשמת להטת
בכנסת ישראל, שזרפת העולם בשלהבת בקנאה
של הקדוש ברוך הוא. ובשעה שהיא מקנאה לו,
אוי לפוגש בשלהבת, שהוא ישרף בהם.

עוֹד פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ה) מִים רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
 לְכַבּוֹת וְגו'. מִים רַבִּים - זוּ זְרוּעַ יְמִין שְׂצָרִיךְ
 לְקָשֶׁר בָּהּ קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלָּה עַל זְרוּעַ שְׂמָאל, לְבָנִים
 וַיְמִינוּ תְּחִבְּקֵנִי. דְּבָר אַחֲרַ מִים רַבִּים - זְהוּ הַנְּהָר
 הָעֲלִיזוֹן שְׂמֵמָנוּ יוֹצְאִים נְהָרוֹת לְכָל הָעֶבְרִים, וְכָל
 שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צג)
 מִקְלוֹת מִים רַבִּים. מֵאוֹתָם קוֹלוֹת שֶׁל מִים רַבִּים
 שִׁיוֹצְאִים וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר נִשְׂאוּ
 נְהָרוֹת וְגו'.

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה -
 שְׂאוּהֶבֶת בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא - יְבוֹזוּ לוֹ. בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ? יְבוֹז תְּהִי צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת! אֵלֶּא אִם יִתֵּן אִישׁ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כד) כָּל הוֹן
 יָקָר וְנִעִים.

תּוֹם פְּתָא

בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. מַה זֶה בּוֹז? יוֹם שְׁנֵי יוֹם שְׂשֵׁי יוֹם
 שְׂבִיעֵי שֶׁל סְבוֹת, שֶׁבָּהֶם הָיוּ מְנַסְּכִים מִים

וַיִּזַן שָׁל שִׁבְעַת יָמֵי הַסִּפּוֹת, בָּהֶם הָיוּ מִקְרִיבִים
יִשְׂרָאֵל שִׁבְעִים פָּרִים לְכַפֵּר עַל שִׁבְעִים מַמְנִים,
כִּדְרֵי שְׁלֵא יִשְׂאֵר הָעוֹלָם חָרַב מֵהֶם, וְהוּוּ שְׁכַתוֹב
וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגו' וְהַקְּרִבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה וְגו'.

(עד כאן תוספתא).

בַּאֲהָבָה - שָׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו וְלֹא לְהַתְקַשֵּׁר

עֲמָה, כּוֹז יְכוּזוּ לוֹ - כָּל אוֹתָם (דף נה ע"א)

אוֹכְלוֹסִים וְכָל אוֹתָם מִחֲנֻת שְׁלִמְעָלָה לְאוֹתוֹ הוּז
יָקָר, שְׁחֵרֵי אֵין רְצוֹן לְכָלֶם אֵלָא בְּשַׁעָה
שְׁמַתְקַשְׁרַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
וּמַתְעַשְׂרַת עֲמוֹ, וְאִז כָּל אוֹתָם הָאוֹכְלוֹסִים וְכָל
אוֹתָם הַמִּחְנֻת וְכָל הָעוֹלָמוֹת, כָּלֶם בְּשַׁמְחָה,
כְּאוֹר וּבְכָרְכוֹת, (וְעַל זֶה אָמַר) כְּתוּב שְׁמֵאלוֹ תַחַת
לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבִקְנֵי.

מִי שְׁמֵנִיחַ תַּכְּלִין, כְּשִׁמְנִיחַ תַּכְּלָה שָׁל יָד, צְרִיךְ
לְהוֹשִׁיט זְרוּעַ שְׁמֵאל לְקַבֵּל אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל
וְלְקַשֵּׁר קֶשֶׁר עִם הַיָּמִין כִּדְרֵי לְחַבֵּק אוֹתָהּ, לְקַיֵּם
אֶת הַכְּתוּב, שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבִקְנֵי.

שִׁירָאָה הָאָדָם כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה וְלִהְתַּעֲפֹר בְּכָל, וְאִזּוּ
הָאָדָם שָׁלֵם בְּכָל, בְּקִדְשָׁה עֲלִיּוֹנָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא קוֹרֵא עֲלָיו, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי הוֹקֵיָה פִתַּח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׁמָעָה ה' צְדָק
וְגו'. בְּמָה חֲבִיבָה בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָבֵל זְמַן שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בָּאָה לְפָנַי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹדֵימֵן
בְּנִגְדָתָה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב שְׁמָעָה ה' צְדָק הַקְשִׁיבָה רְנָתִי
הַאֲזִינָה תִפְלָתִי. אָמַר דָּוִד, אֲנִי הִתְקַשְׁרָתִי עִם
בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁהִיא נִמְצְאָת לְפָנַיָךְ, גַּם אֲנִי
בְּךָ נִמְצָא. וּמִשׁוֹם בְּךָ, שְׁמָעָה ה' צְדָק - בְּרֵאשׁוֹנָה,
וְאַחַר בְּךָ - הַקְשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִפְלָתִי.

בְּלֹא שְׁפָתַי מְרָמָה, מַה זֶה בְּלֹא שְׁפָתַי מְרָמָה?
אֵלֶּא בְּךָ שְׁנִינּוּ, כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל
תִּפְלָה שְׁמוּצִיא אָדָם מִפִּיו, עוֹלָה לְמַעְלָה וּבּוֹקֵעַ
רְקִיעִים, וְנִכְנָם לְמָקוֹם שְׁנִכְנָם, וְשֵׁם נִכְחַן אוֹתוֹ
הַדְּבוּר, אִם זֶה דְּבוּר כָּשֵׁר וְאִם לֹא. אִם זֶה
דְּבוּר כָּשֵׁר - מִכְּנִיסִים אוֹתוֹ לְפָנַי תִּפְלֵךְ הַקְדוּשׁ

לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי. וְאִם לֹא - מִסְטִים אוֹתוֹ הַחֹצְצָה,
וּמִתְעוֹרְרֵת בְּאוֹתוֹ דְבוּר רוּחַ אַחֲרָת.

וּבֵא רֵאה, בְּיוֹסֵף כְּתוּב, (שם קה) עֵנִי בַכֶּכֶל רַגְלוֹ
וְגו'. עַד מָתִי עֵנִי בַכֶּכֶל רַגְלוֹ? עַד עֵת פֹּא
דְּבָרוֹ אִמְרַת ה' אֶרְפָּתֶהוּ. עַד עֵת פֹּא דְבָרוֹ שֶׁל
מִי? אֵלֶּא עַד עֵת פֹּא דְבָרוֹ (שֶׁל יוֹסֵף, וּנְבָחִין) אוֹתוֹ דְבוּר.
וְהוּ שְׁכַתוּב אִמְרַת ה' אֶרְפָּתֶהוּ. וְאִז - שְׁלַח מְלָךְ
וַיִּתְּיָרְהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחֶהוּ. בִּינְתִים הָיָה פֹּא
חֲבָקֵק.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל א' כה) וְהִיִּתָּה נֶפֶשׁ
אֲדָנִי צְרוּרָה בְּצָרוּר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדָנִי,
סָתָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא
נֶפֶשׁ. חֲרֵי הַזְּמַן בְּכָקֵר לְקִשְׁר אֶת כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל
וּלְחֻבְרָה לְבַעֲלָהּ. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בְּתוֹרָה בְּלִילָה וּבָאִים לְהִתְקַשֵּׁר עִם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
הוּא וְעִם כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (מִשְׁלֵי כג)
יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (ויקרא טו) וְהוֹרֵתֶם אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאֹתָם וְגו' בְּטֵמְאָם אֶת מִשְׁכְּבֵי
 אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. וְהוֹרֵתֶם, כְּמוֹ הוֹרֵת הַזֶּה, שְׁחִיָּא זָר
 מִכְּלָם וְלֹא מִתְחַבֵּר בְּמַה שְּׂאִינּוּ שְׁלוֹ.

וּבֵּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׂאֵנָשִׁים מִטְּמֵאִים לְמִטָּה,
 מִטְּמֵאִים אוֹתָם בְּכֹל, וְתֵרִי זֶה נֵאמַר. אֲבָל

בְּשַׁעָה שְׂרוּחַ טְמֵאָה מִתְעוֹרְרָת (לְמִטָּה, מִתְעוֹרְרָת רוּחַ וְכו')
 נִחְשְׁבֶתָם כְּזָר, אֲלֵא רוּחַ טְמֵאָה שְׁלִמְטָה מִתְעוֹרְרָת
 רוּחַ טְמֵאָה אֲחֵרָת, וְנִתְּנָת לָהּ רִשׁוּת לְרַדָּת לְעוֹלָם.
 אִיזוּ רִשׁוּת? רִשׁוּת שֶׁל קַדְשָׁה, שְׁחִיָּה יוֹרֵד וּמִכָּה
 בּוֹ, לֹא נִמְצָא וּמִסְתַּלֵּק, וְאִזּוּ מִתְּנַלָּה תְּדִין כְּנִגְדָּה
 תְּרִשְׁעִים, וּמוֹסִיף דִּין עַל דִּינּוֹ. וְאִזּוּ שְׁתֵּי רוּחוֹת
 נִמְצָאוֹת בְּעוֹלָם, אַחַת רוּחַ תְּדִין, וְאַחַת רוּחַ
 הַטְּמֵאָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַצְּטַרְכְּתִי כָּאֵן לֹאמַר דְּבָר
 שְׁלִמְדָתִי מֵאֲבִי. כֵּן רֵאָה, כָּאֵן לְמִדְּנוּ
 מִנְּנַע תְּבִית, שְׁכֵּשְׂרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה בְּבִית
 וְחִקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְטַהֵר אוֹתוֹ, שׁוֹלַח

נִנְעַ צָרַעַת בְּבֵית לְהִלָּחֵם זֶה עִם זֶה, וְאוֹתוֹ
הִנְנֵעַ לֹא סָר מִהַבַּיִת. וְאִם עַל גַּב שְׂרוּחַ טְמֵאָה
הִסְתַּלְּקָה מֵאוֹתוֹ בַּיִת, עַד שִׁינְתָּצוּ אֶת הַבַּיִת,
הָאֲבָנִים וְהָעֵצִים וְהַכֹּל, אִזּוּ נִטְהַר הַמָּקוֹם.

כִּמוֹ כֵּן מִי שֶׁנִּמְצָא וּמַעִיר רוּחַ טְמֵאָה וְשׂוֹרָה
עָלָיו, כְּשֶׁרוּצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַטְהַר אֶת
הָעוֹלָם, מִתְעוֹרְרַת רוּחַ דִּין קָשָׁה, וְנִמְצָאת בְּעוֹלָם,
וְשׂוֹרָה עַל אוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה, וְנִלְחָמוֹת זֶה עִם זֶה
עַד ^(דף נה ע"ב) שֶׁתֵּעָבֵר מִן הָעוֹלָם. וְאוֹתָהּ רוּחַ הַדִּין
הַקָּשָׁה לֹא מִסְתַּלְּקַת מִמָּקוֹמָה עַד שִׁינְתָּן אֶת
הַמָּקוֹם, אֵיבָרִים וְעֲצָמוֹת וְהַכֹּל, וְאִזּוּ נִטְהַר הָעוֹלָם,
וְעוֹבְרוֹת מִמֶּנּוּ רוּחוֹת שָׁל טְמֵאָה, וְהָעוֹלָם נִמְצָא
בְּנִטְהָר.

וְעַל זֶה שֶׁנִּינְנוּ, הֵבֵא לְטִמְאָה מִטְמְאִים אוֹתוֹ וְדַאי.
אִי לְאָדָם כְּשֶׁשׂוֹרָה עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה
וְנִמְצָא עִמָּה בְּעוֹלָם, שְׂוֵדַאי יֵדַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רוּצָה לְבַעֵרוֹ מִן הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים
שֶׁכִּלְם קְדוֹשִׁים וְנִמְצָאִים בְּקִדְשָׁה לְפָנַי הַמְּלֹךְ

תְּקַדּוּשׁ, וְשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ קְדָשָׁה בְּעוֹלָם הַיּוֹם
וּבְעוֹלָם הַבָּא. כִּיּוֹן שְׂפָא הַבְּקָר, קָמוּ וְהִלְכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, (בראשית
לב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי
אֱלֹהִים. וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּנֶגֶד
אָבִיו.

כֹּאן רֵאשִׁית, כָּל זְמַן שֶׁיַּעֲקֹב נִמְצָא אֶצֶל לְבָן, לֹא
דִּבֶּר עִמּוֹ תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (ולא נִמְצָא אֶצְלוֹ). וְאִם
תֵּאמֶר, הֲרִי פְתוּב (בראשית לא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל יַעֲקֹב
שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְלִמּוֹלְדֹתֶיךָ וְגו'. וְהָיָה
בְּסוֹף, בְּזְמַן שֶׁרָצָה לְהַפְרִד מִלְּבָן. וּבְשִׁנְפִּיר מִמֶּנּוּ,
כֹּאן לְקַרְאָתוֹ אוֹתָם מִלְּאֲכִים וְלוֹוֹתוֹ בְּדַרְכּוֹ.

תּוֹסֵפֶתָא

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי חָמִיּוּ הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוּשָׁא
לְלוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֱלֶעָזָר, אֶפְשָׁר
שֶׁשְׂמַעְתָּ מֵאֲבִיךָ מַה שֶּׁפְתוּב וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ
וְגו'? אָמַר לוֹ, לֹא יָדַעְתִּי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ
לְמַעְרָה שֶׁל לּוּד. שָׁמְעוּ אוֹתוֹ קוֹל שֶׁאוֹמֵר: שְׁנֵי

עֲפָרִים שֶׁל הָאֵילָת עָשׂוּ לְפָנַי רָצוֹן שֶׁל נַחַת לִי, וְהֵם הָיוּ הַמַּחֲנֶה הַקָּדוֹשׁ שֶׁפָּנַשׁ יַעֲקֹב לְפָנָיו. הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַסְתַּעַר בְּנַפְשׁוֹ, וְאָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם כִּי דַרְכּוֹ, טוֹב לָנוּ שְׂלֵא נִשְׁמַע, שְׁמַעְתִּי וְלֹא יִדְעֵתִי.

הַתְּרַחֵשׁ לוֹ גַם, וְשִׁמַּע אוֹתוֹ קוֹל שְׂאוֹמֵר: אַבְרָהָם וַיִּצְחָק הָיוּ. נָפַל עַל פָּנָיו וְרָאָה אֶת דְּיוֹקָן אָבִיו. אָמַר לוֹ, אָבִא, שְׂאֵלְתִי וְהִשִּׁיבֵנִי, שְׂאֵבְרָהֶם וַיִּצְחָק הֵם שֶׁפָּנַשׁוּ אֶת יַעֲקֹב כְּשֶׁנִּצְלַ מְלַכָּן. אָמַר לוֹ, בְּנִי, הוֹצֵא אֶת (בְּסִקָּה) בַּת־קַוָּה, וְקַח אֶת דְּבָרֵי אָבִיךָ הַזֶּקֶן, פֶּה מְדַבֵּר גְּדוּלוֹת הָיָה. וְלֹא בַּק זֶה בְּלִבָּהּ, אֲלֵא אֶת כָּל הַצְּדִיקִים פּוֹגְשׁוֹת נִשְׁמוֹת שֶׁל צְדִיקִים לְפָנֵיהֶם לְהַצְלָתָם, וְהֵם מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים.

וּבֵא רֵאָה, יִצְחָק הָיָה קָנִים בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲבָל נִשְׁמָתוֹ הַקָּדוֹשָׁה נִלְקָחָה לְכִסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל אֲדוֹנָו, כְּשֶׁנִּעְקַד עַל גַּפִּי הַמְּזוּבָת, וְאִזּוֹ נִסְתַּמּוּ עֵינָיו

מראות. הינו שכתוב לולא וגו' ופחד יצחק היה
לי. (עד כאן התוספתא).

בא ראה, כתוב ויפגעו בו. ויפגע במלאכי אלהים
היה צריך להיות! מה זה בו? אלא הם באו
להכליל בו (ולוחו בדרך). מה זה להכליל בו? אלא הם
באו מצד הגבורה, שכתוב מלאכי אלהים, וראה
מצד אחר מלאכי רחמים, ונכללו בו רחמים ודין.

בא ראה, בראשונה מלאכי אלהים, זה אחד. אחר
כך - ויקרא שם המקום שהוא מחננים, שנים.
אחד מצד הדין, ואחד מצד הרחמים. מלאכים מן
הצד הזה, ומלאכים מן הצד הזה. ועל זה כתוב
ויפגעו בו. בו דוקא. ויאמר יעקב באשר ראם,
ראה אותם היה צריך להיות! מה זה ראם? אלא
ראה אותם פלולים באחד מדבקים זה בזה,
מחופרים זה בזה, ולכן כתוב ראם, וכלם באו
ללות אותו ולהצילו מיד עשו.

כתוב פעשו, (שם כה) ויצא הראשון אדמוני. ויצא
הראשון, אם תאמר שיעקב היה מטפה

ראשונה - לא כן, שְׁתֵּרִי כְּתוּב וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן, וְלֹא
 כְּתוּב וַיֵּצֵא רִאשׁוֹן. וּמִשּׁוּם שִׁיבְצָחַק כָּא מִצַּד הַדִּין
 הַקָּשָׁה, יֵצֵא עֲשׂו אֲדַמּוּנִי, אָדָם. שָׂאָם יַעֲקֹב הָיָה
 בְּכוֹר, אוֹתָהּ טָפָה רִאשׁוֹנָה אֵיךְ יֵצֵאָה כֶּן אֲדַמָּה.
 אֲבָל טָפָה שְׁנִיָּה הָיָה, וּמִשּׁוּם כֶּן לֹא יֵצֵא כֶּן,
 שְׁתֵּרִי אוֹתָהּ טָפָה הֵיטָה מִצַּד הַרְחָמִים מִצַּד זֶה
 וּמִצַּד זֶה.

וְהַטָּפָה שֶׁל עֲשׂו לֹא הֵיטָה כִּמּוֹ הַטָּפָה שֶׁל יַעֲקֹב,
 שְׁנֵיהֶם שָׁלֵם וְזֶה לֹא שָׁלֵם. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה
 הָיָה יֵצָחַק ^(דף נו ע"א) מְכֻוֵן בְּסִיּוּם הַדִּין הַקָּשָׁה, שֶׁהוֹצִיא
 בְּצַדּוֹ בְּאוֹרוֹת חֲקוּקִים בְּאֵיבָרָיו, וּמִשּׁוּם כֶּן עֲשׂו
 זָהָמָא שֶׁהִתְכָּה מִחֲזָהָב.

וְעַל כֶּן שְׁנִינּוּ, שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְכוּן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 בְּרִצּוֹן שֶׁל רְבוּנוּ, כִּדְרֵי שִׁיּוּצִיא בְּנִים קְדוֹשִׁים
 לְעוֹלָם. וְאִם תֵּאמַר שִׁיבְצָחַק לֹא הִתְכַּוֵּן - לֹא כֶּן,
 אֲלֵא הִתְכַּוֵּן בְּקִרְשָׁה, וְהִתְכַּוֵּן בְּסִיּוּם שֶׁל אוֹתוֹ
 מְקוֹם, וּנְמַצָּא בְּשִׁיבְצָחַה אוֹתָהּ טָפָה רִאשׁוֹנָה

בְּאוֹתוֹ מְקוֹם מִמָּשׁ, וְלִכֵּן כְּתוּב, כִּלּוּ כְּאֶדְרֵת
שֵׁעַר.

כֹּאֲ רֵאָה, דְּוֹד יֵצֵא בְּיַמֵּי שָׁל אָדָם, וְנִנְאֵחוּ בְּקִרְשֵׁת
רַבּוֹנּוֹ, וְעַל זֶה כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-א טו) וְהוּא אֲדַמּוּנִי
עִם יִפֶּה עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי. אֲבָל יַעֲקֹב הָיָה כְּבוֹד
מִעֲשׂוֹ, לֹא מִטְּפָה, אֲלָא שְׁכִינּוֹ אֶת הַרְצוֹן לְעֵין
הַעֲלִיּוֹן הַגְּדוֹל וְהַתְּקוּף, וְעֲשׂוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שָׁל
סִיּוֹם הַכֹּל, וּמִשׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב, (עוֹבְדִיה א) הִנֵּה קָטַן
נִתְתִּיךָ בְּגוֹיִם כְּזוֹי אֶתָּה מְאֹד.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה שׁוֹנֵה כֶּךָ. עֲשׂוֹ נִקְרָא רֵאֲשׁוֹן,
שְׁכַתּוּב וַיֵּצֵא הָרֵאֲשׁוֹן אֲדַמּוּנִי כִּלּוּ. וְהַקְּדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא נִקְרָא רֵאֲשׁוֹן, שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיה מו) אֲנִי
רֵאֲשׁוֹן וְאֲנִי אֲחֵרוֹן, (שֵׁם מֵא) וְאֶת אֲחֵרֵינִים אֲנִי הוּא.
וְעַתִּיד לְהַפְרֵעַ רֵאֲשׁוֹן מִרֵאֲשׁוֹן, וְלִבְנוֹת רֵאֲשׁוֹן,
שְׁכַתּוּב (יִרְמִיָּה יז) כִּסֵּא כְבוֹד מְרוֹם מִרֵאֲשׁוֹן. וְלְעַתִּיד
לָבֹא כְּתוּב, (יִשְׁעִיה מֵא) רֵאֲשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם
וְלִירוּשָׁלַם מִבִּשְׂרֵר אֶתָּן.

שְׁנֵינוּ, עֲתִידָה יְרוּשָׁלַיִם לְהִיּוֹת חוֹמַתָּה לְמַעַלָּה
וּלְהַתְקַרֵּב עַד כִּסֵּא כְבוֹד הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (יִרְמִיָּה ב) בָּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לְיְרוּשָׁלַם כִּסֵּא
ה'. אִז כְּתוֹב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר
הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע עֲתִים. אִז, (זכריה יד)
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. כְּרוֹךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמֶלֶךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.